

Diarienummer:

KFM 15858-2023

ju.remissvar@regeringskansliet.seju.L2@regeringskansliet.se

Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldsättning (SOU 2023:38)

Ju2023/01643

Kronofogdemyndigheten (Kronofogden) välkomnar utredningens förslag. De är angelägna och ger goda förutsättningar för att komma tillrätta med den riskfyllda kreditgivningen och överskuldssättningen i samhället. Förslagen kommer med all sannolikhet på sikt leda till att färre blir överskuldssatta och därmed föremål för verkställighet.

Ett sänkt och utvidgat räntetak samt ett utvidgat absolut kostnadstak ska införas (Avsnitt 11.6.1 och 11.6.5)

Kronofogden anser att förslagen om ett sänkt och utvidgat räntetak samt ett utvidgat absolut kostnadstak är mycket angelägna åtgärder för att på sikt få bukt med överskuldssättningen i samhället och minska risken för att människor hamnar i långvarig skuldsättning. Kronofogdens erfarenhet efter införandet av bestämmelser kring högkostnadskrediter 2018 är att kreditgivare satte sina räntesatser så att de hamnade precis under räntetaket på referensränta plus 40 procentenheter. Ett räntetak om referensränta plus 20 procentenheter är fortfarande högt för konsumentkrediter men innebär en klar förbättring i förhållande till dagens räntetak. Att räntetaket sänks i enlighet med förslaget är viktigt för att säkerställa mer noggranna kreditprövningar och att minska utbudet av de mest riskfyllda krediterna. Förslagen bidrar även till att den enskilde ges en möjlighet att göra rätt för sig och att den skuldsatte kan ta sig ur en annars ohållbar situation genom att skuld tillväxten får ett absolut stopp.

PostadressBox 1050
172 21 SUNDBYBERG**Besöksadress**

Rosenlundsgatan 8

Telefon 0771-73 73 00www.kronofogden.se
kontakt@kronofogden.se

Processuella regler vid ansökan om betalningsföreläggande och handräckning (Avsnitt 11.6.10)

Förslag vad gäller 11 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande (BfL) är enligt Kronofogden nödvändigt för att upprätthålla det konsumentskydd som utredningen vill uppnå med konsumentkrediter. För att skyddet ska få avsedd effekt är det dock en förutsättning att även det ursprungliga kreditbeloppet framgår av ansökan, vilket tydligt behöver regleras i 11 § BfL. Om det ursprungliga kreditbeloppet inte framgår av ansökan kommer Kronofogden att sakna möjlighet att kompletteringsförelägga sökanden och har då ingen möjlighet att bedöma om de yrkade kostnaderna överstiger kostnadstaket. Detta riskerar att leda till att Kronofogden antingen meddelar utslag som står i strid med reglerna i konsumentkreditlagen (2010:1846) (KkrL) eller i för hög utsträckning kommer att behandla ansökningar som ogrundade eftersom det inte går att utesluta att yrkade kostnader står i strid med konsumentskyddet i KkrL.

Den summariska processen är dispositiv. Kronofogden uppfattar därför den nya bestämmelsen i 23 § tredje stycket BfL som att det är upp till sökanden att agera i enlighet med bestämmelserna i KkrL och upp till svaranden att bestrida felaktiga krav. Kronofogden ges emellertid en möjlighet att agera om det visar sig att en fordran inte överensstämmer med reglerna i 19 a-b §§ KkrL.

Ett system för skuld- och kreditregister (Avsnitt 12)

Kronofogden anser att det är angeläget att registret införs och bedömer att det kommer att vara verkningsfullt och kommer att bidra till att bättre kreditprövningar kan göras. På sikt kommer detta att bidra till att minska antalet överskuldssatta personer. Ett snabbt införande av registret i enlighet med utredningens förslag är det viktigaste. Utredningen har resonerat kring om fler uppgifter, bland annat samtliga inkassoskulder, ska ingå i registret. Kronofogden anser att ett komplett register skulle vara det bästa men det viktigaste är att ett register kommer på plats och att det omfattar konsumentkrediterna. På sikt kan registret byggas ut med fler uppgifter.

Det finns dock skäl att i det fortsatta lagstiftningsärendet överväga om det är nödvändigt att omfrågeuppgifter måste rapporteras till registret med hänsyn till att i princip samtliga konsumentkrediter kommer att framgå av registret. Det kan medföra att konsumenter underlåter att vara aktiva och jämföra krediter med risk för att de får omfrågeuppgifter registrerade, utan att ha beviljats någon kredit.

En ny huvudregel om avräkning vid utmätning (Avsnitt 13.5.2)

Kronofogden är positiv till en ny avräkningsordning. Det är en viktig signal från samhället att även fordringsägarna bör ta ett ansvar i att möjliggöra för skuldsatta personer att bli skuldfria. Det kommer dock att finnas fordringsägare som vill göra avsteg från huvudregeln. Om det skulle vara möjligt att justera sin inställning när som helst under ett måls handläggning fram till utbetalning har skett, kommer det att innebära en svår och omfattande hantering för Kronofogden som kommer att ta stora resurser i anspråk.

När en ansökan om verkställighet inkommer till Kronofogden gäller den till dess att återkallelse sker. Målet påförs en ny grundavgift en gång om året. Kronofogden föreslår därför att sökanden ska hänvisas till att ange ett eventuellt avsteg från huvudregeln redan i ansökan om verkställighet. Eventuellt kan sökanden även ges möjlighet att inkomma med yrkande om ändrad avräkningsordning i samband med att ny grundavgift ska erläggas.

En budget- och skuldrådgivning med hög kvalitet och tillgänglighet i hela landet (Avsnitt 13.5.4)

Kronofogden anser att uppdraget till Statskontoret att analysera och utvärdera den kommunala budget- och skuldrådgivningen är ett bra förslag som på sikt förhoppningsvis kommer att bidra till en mer likvärdig och mer tillgänglig budget- och skuldrådgivning i landet. Kronofogdens erfarenheter är att det i dag finns skillnader både vad gäller tillgänglighet till och kvaliteten på rådgivningen och förslaget är därför efterlängt.

Myndigheten ser också att antalet unga som anser sig ha ekonomiska problem ökar. Det märks bland annat genom att ansökningar om skuldsaneringar från denna kategori ökar. Flertalet av dem uppfyller inte kraven för att beviljas skuldsanering. Det är viktigt att de ges alternativa möjligheter till ekonomisk rehabilitering och att det finns olika kanaler att välja mellan. Frågan om en nationell vägledningstjänst är därför viktig. Kronofogden ser inte vägledningstjänsten som en konkurrent till den kommunala budget- och skuldrådgivningen utan snarare ett välkommet komplement. Myndigheten bedömer att detta skulle kunna avlasta den kommunala verksamheten avseende enklare råd och vägledning kring en persons ekonomi som kan besvaras utan ett fysiskt möte och även attrahera personer som annars kanske inte skulle söka någon hjälp alls kring sin ekonomi.

Kostnader för Kronofogden med anledning av förslagen (Avsnitt 14.5.5 och 14.7)

Kronofogden uppskattar kostnaderna för it-utveckling och införande till en engångskostnad om cirka 18,5 Mkr. Om en it-utveckling inte görs kommer en omfattande manuell hantering att behövas, vilket beräknas motsvara en kostnad på omkring 18 Mkr årligen

Det här beslutet har fattats av rikskronofogde Fredrik Rosengren. Verksjuristerna Susan Höglund Westermark och Maria Fredriksson har föredragit ärendet. I den slutliga handläggningen har även biträdande rikskronofogde Cecilia Hegethorn Mogensen, rättschef Ulrika Lindén, tf produktionsdirektör Mats Bengtsson, tf verksamhetsstödsdirektör Marie Olausson, hr-direktör Maria Johansson, it-direktör Annika Steffner samt enhetschef Kristin Alm deltagit.

Beslutet har godkänts digitalt och saknar därför underskrift.